

Emil VOTOČEK

5. 10. 1872 Hostinné - 11. 10. 1950 Praha

Profesor Emil Votoček byl českým chemikem světového jména, profesorem experimentální anorganické i organické chemie na pražské technice, jedním ze zakladatelů českého chemického názvosloví. Byl znám i jako všestranný hudebník. Narodil se 5.10.1872 v Hostinném jako syn velkoobchodníka s papírem, zemřel 10.11.1950 v Praze.

Otec poslal syna do Prahy studovat obchodní akademii, aby mohl převzít závod - Votoček však dal přednost chemii. Absolvoval pražskou techniku a po jejím ukončení odešel na 2 roky do barvířské školy v Myhlúzách, kde začal experimentálně a vědecky pracovat: výsledkem bylo dodnes známé [Votočkovovo činidlo](#), využívané v analytické chemii.

Z Myhlúz pak odešel na nějaký čas do Göttingenu, kde se soustřeďovala elita tehdejší chemie a fyziky. Zde ho profesor Tollens zasvětil do chemie cukrů, které se pak Votoček věnoval takřka celý život a za ním se mu dostalo mezinárodního uznání.

Roku 1895 se vrátil na pražskou techniku. Působil zde zprvu jako asistent, od roku 1900 jako soukromý docent a od roku 1907 jako řádný profesor experimentální chemie. Přednášel až do uzavření českých vysokých škol nacisty roku 1939.

Celkem přednášel patnáct let chemii anorganickou a třicet let chemii organickou. Svými pracemi v chemii cukru dosáhl světového uznání. Několik cukrů objevil a jím zavedené názvosloví pro *metylpentózy* bylo přijato mezinárodně. Kromě dominantního badatelského směru chemie cukrů zasáhl E. Votoček do mnoha dalších oblastí chemie. Tak například v analytické chemii vypracoval novou metodu merkurimetrického stanovení halogenů, sestavil řadu důmyslných přístrojů atd. Nezapomenutelná je jeho zásluha o české chemické názvosloví, jež vytvořil spolu s A. Sommerem - Batkem a také prosadil. Právem je považováno za nejdokonalejší a nejdůmyslnější chemické názvosloví v národním jazyce vůbec.

Zahraničními vědeckými styky otevřel cestu do mezinárodního vědeckého života svým žákům, z nich později vynikli například R. Lukeš či O. Wichterle.

Mimořádný vzestup úrovně výuky chemie a vědeckého výzkumu na pražské polytechnice v první třetině dvacátého století je spojen s působením Emila Votočka, který zde byl od roku 1895 asistentem, od roku 1905 docentem a v roce 1907 se stal profesorem experimentální anorganické a organické chemie. Jeho vědecká činnost, která zasahovala do oblasti organické, anorganické a analytické chemie, přinášela řadu let světový věhlas české chemii. Spolu s

Jaroslavem Heyrovským, profesorem chemie na Univerzitě Karlově a nositelem Nobelovy ceny za chemii (1959), založil v roce 1929 reprezentační časopis Collection of Czechoslovak Chemical Communications, který dnes přináší vědecké práce českých a zahraničních chemiků publikované v anglickém jazyce. Profesor Votoček byl vynikajícím pedagogem. Jeho učebnice anorganické a organické chemie zůstaly nepřekonány po celá desetiletí a těžilo z nich několik generací chemiků. Zásadní význam mají dodnes jeho zásahy do oblasti českého chemického názvosloví.

Aktivita profesora Votočka byla unikátní nejen v oblasti chemických věd. Jeho záliby v lexikografii a frazeologii, podpořené četným cestováním, vyústily v řadu odborných překladů a zejména v několik slovníků, např. česko-francouzský nebo šestijazyčný česko-německo-anglicko-italsko-latinsko-francouzský. Profesor Votoček hrál na několik hudebních nástrojů a sestavil obsáhlý hudební slovník. Složil asi 70 uznávaných hudebních děl - písní a skladeb pro klavír a malé soubory. Jeho *Téma s variacemi pro klavír a soprán* vydala roku 1934 Hudební matice pražské Umělecké besedy a jeho orchestrální rapsodii *Od svítání do soumraku* měl po druhé světové válce na repertoáru orchestr FOK. Renesanční velikáni se vyskytují i v našem století. Votočkovo dílo znělo i na sjezdu chemických společností ve Zlíně.

